

Wyniki ewaluacji zewnętrznej wdrażania LSR w latach 2016 - 2021

Wykonawca badania:

Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych
DELTA PARTNER

Spis zawartości

- Wprowadzenie
- Cel i zakres badania
- Metodologia badania
- Opis wyników ewaluacji
- Odpowiedzi na pytania badawcze
- Wnioski i rekomendacje

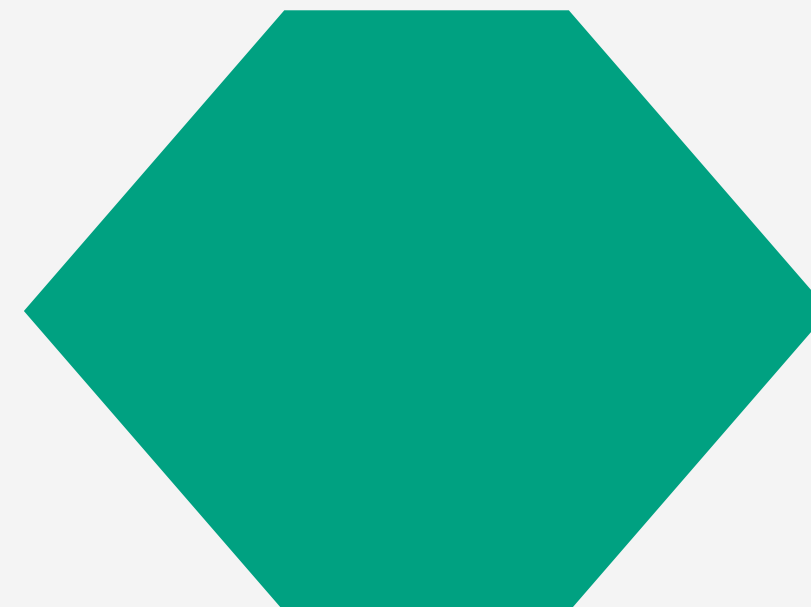
Po co jest ewaluacja ?

Ewaluacja to kluczowy proces oceny projektów, programów i polityk na różnych etapach ich realizacji.

Dlaczego jest ważna?

- obiektywna ocena: pozwala na rzetelną ocenę rezultatów i efektywności działań,
- wsparcie decyzji: dostarcza danych do podejmowania skutecznych decyzji w przyszłości,
- udoskonalanie działań: identyfikacja obszarów wymagających poprawy i optymalizacji,
- odpowiedzialność i przejrzystość: umożliwia sprawdzenie realizacji celów i przejrzystość działań,
- dostarczenie rekomendacji: propozycje udoskonalenia i lepszego wykorzystania zasobów, efektów wdrażania LSR.

Ewaluacja LSR pozwala na ocenę jej skuteczności i wpływu na rozwój obszaru, na którym jest wdrażana.

Zakres badania

perspektywa przedmiotowa

Przedmiotem ewaluacji są zadania zrealizowane przez Lokalną Grupę Działania PROMENADA S 12 w celu wypełnienia założeń określonych w Lokalnej Strategii Rozwoju

perspektywa czasowa

Badanie obejmuje okres realizacji LSR i funkcjonowania LGD od maja 2016 r. do 31 grudnia 2021 r.

perspektywa przestrzenna

Zakres przestrzenny raportu obejmuje obszar wszystkich gmin wchodzących w skład Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania PROMENADA S 12 obejmujący Gminy: **Chełm, Sawin, Siedliszcze, Rejowiec, Rejowiec Fabryczny oraz miasto Rejowiec Fabryczny**, gdzie były realizowane zadania objęte LSR.

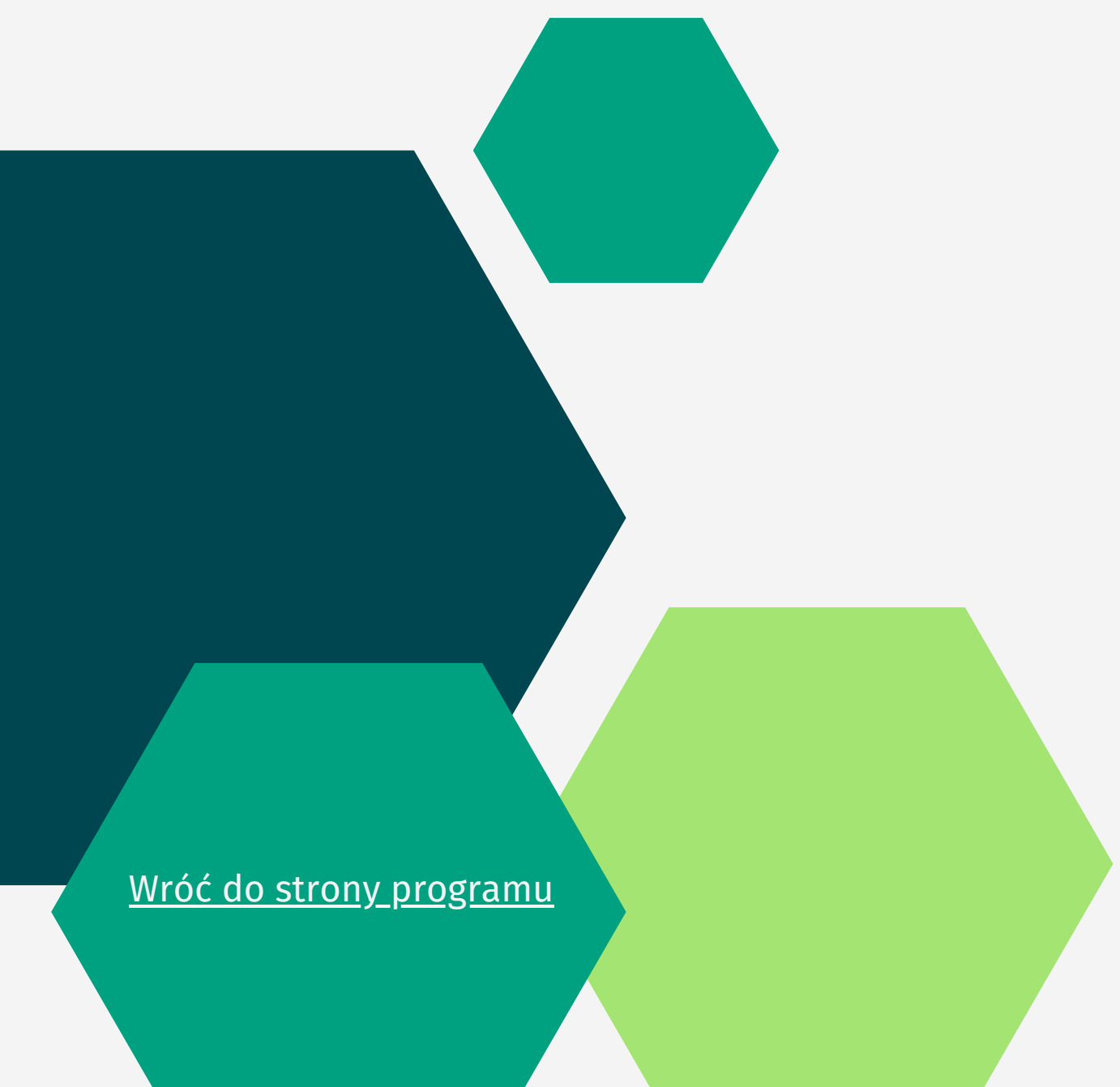

[Wróć do strony programu](#)

Obligatoryjny zakres badania

- Ocena wpływu realizacji LSR na cele główne
- Ocena wpływu na kapitał społeczny
- Ocena wpływu na rozwój przedsiębiorczości
- Ocena wpływu realizacji LSR na potencjał w zakresie dziedzictwa lokalnego i turystyki
- Ocena wpływu na zdiagnozowane grupy defaworyzowane
- Innowacyjność
- Ocena wpływu projektów współpracy na obszar objęty LSR
- Ocena funkcjonowania LGD
- Ocena procesu wdrażania LSR
- Wartość dodana podejścia LEADER

Metodologia

Wykorzystane narzędzia badawcze

- dwa zogniskowane wywiady grupowe z udziałem pracowników biura LGD oraz członków Zarządu (11 osób)
- pogłębiony wywiad grupowy telefoniczny z członkami Rady (5 osób)
- indywidualne wywiady pogłębione z beneficjentami LGD (8 wywiadów)
- ankieta internetowa

Wykorzystane źródła danych

- tekst Lokalnej Strategii rozwoju na lata 2016 - 2022
- tekst raportu podsumowującego warsztaty refleksyjne
- roczne sprawozdania z realizacji LSR
- dokumentacja dotycząca przeprowadzonych naborów wniosków
- dane statystyczne pozyskane z Banku Danych Lokalnych

[Wróć do strony programu](#)

Opis i interpretacja wyników badania

ocena sytuacji demograficznej

- systematyczny spadek liczby ludności na obszarze LGD,
- we wszystkich gminach odnotowano ujemny przyrost naturalny,
- ujemne saldo migracji w 5 gminach, wyjątek gmina Chełm
- wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym,
- zaburzona struktura płci i wieku

ocena sytuacji gospodarczej i rynku pracy

- wzrost we wszystkich gminach liczby podmiotów Gospodarki Narodowej w rejestrze REGON
- wzrost liczby osób pracujących na terenie wszystkich gmin
- spadek bezrobocia rejestrowanego w 2021 r. w porównaniu do roku 2016
- przeważającą formą prowadzenia działalności gospodarczej jest jednoosobowa działalność gospodarcza
- rolnictwo jest nadal dominującą gałęzią gospodarki na obszarze LGD
- rolnictwo rozdrobnione i mało-efektywne

finanse publiczne i działalność NGO

- z wyjątkiem gminy Rejowiec Fabryczny, wydatki na 1 mieszkańca nie przekraczają dochodów gmin na 1 mieszkańca,
- negatywnym zjawiskiem, które wiązać należy z procesami demograficznymi oraz migracjami wewnętrznymi, jest spadek udziału dochodów podatkowych gmin od osób fizycznych i prawnych w 2021 roku w stosunku do danych dla 2016 roku. Zjawisko to występuje we wszystkich gminach, przy czym w największym stopniu zdaje się uderzać w dochody Miasta Rejowiec Fabryczny,
- wzrost liczby aktywnych organizacji pozarządowych (łącznie 77 na terenie LGD), liczba ngo jest zróżnicowana w poszczególnych gminach

Wskaźniki oddziaływania dla celów ogólnych LSR

Cel I - wzrost wskaźnika przedsiębiorczości - % osiągnięcia 198,20

Cel I - wzrost dochodów podatkowych gmin od osób fizycznych i prawnych - % osiągnięcia 158,33

Cel II - wzrost liczby organizacji pozarządowych na terenie LGD - % osiągnięcia 82,80

Cel II - liczba osób bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym - % osiągnięcia 90

W obydwu wskaźnikach osiągnięty został rezultat wyraźnie wyższy od założonych wartości docelowych.

Wskaźniki oddziaływania dla drugiego celu ogólnego nie zostały na moment ewaluacji osiągnięte, jednak w obu wypadkach poziom realizacji przekracza 80% wartości docelowej. Należy pamiętać o tym, że wskaźniki te nie zależą jedynie od działań LGD oraz operacji realizowanych w ramach LSR. Na wskaźniki te wpływ mają czynniki zewnętrzne, często o charakterze krajowym.

Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych LSR

- dla celów szczegółowych określono 15 wskaźników realizacji
- 5 z nich cechuje się wartością powyżej 100 % osiągnięcia
- poziom realizacji 2 wskaźników przekracza 90 %
- niski poziom realizacji wskaźnika: liczba utworzonych miejsc pracy, liczba utrzymanych miejsc pracy, liczba wdrożonych innowacji i rozwiązań z zakresu ochrony środowiska i klimatu

UWAGA: realizacja wskaźników dotyczących miejsc pracy i wdrażanych przez przedsiębiorców innowacji nie zależy w pełni od działań LGD, ale również od czynników zewnętrznych. Należy również odnotować fakt, iż są to wskaźniki, których wartość w 2021 roku została zwiększona w związku ze zwiększeniem budżetu LSR.

Wskaźniki produktu określone dla przedsiębiorzeń LSR (tylko przedsiębiorstwa konkursowe)

nazwa wskaźnika produktu	wartość końcowa na 2023	poziom realizacji w % (podpisane umowy)	poziom realizacji w % (środki wypłacone)
liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	36	66,66	37,5
liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje (w podejmowaniu działalności gospodarczej)	13	169,23	115,58
liczba operacji z zastosowaniem rozwiązań przyjaznych środowisku (w podejmowaniu działalności gospodarczej)	12	108,75	75
liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejących przedsiębiorstw	17	58,82	47,05
liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje (w rozwijaniu działalności gospodarczej)	10	60	50
liczba zrealizowanych operacji z zastosowaniem rozwiązań przyjaznych środowisku (w rozwijaniu działalności gospodarczej)	5	114,28	100

Wskaźniki produktu określone dla przedsięwzięć LSR (tylko przedsięwzięcia konkursowe c.d.)

nazwa wskaźnika produktu	wartość końcowa na 2023	poziom realizacji w % (podpisane umowy)	poziom realizacji w % (środki wypłacone)
długość wybudowanych lub przebudowanych dróg	8,15 km	100	100
liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej	18	66,67	22,22
liczba przedsięwzięć /inicjatyw lokalnych sprzyjających aktywizacji i integracji mieszkańców	3	100	100
liczba spotkań/wydarzeń adresowanych do mieszkańców	6	50	50
liczba zabezpieczonych, odtworzonych lub/i doposażonych obiektów, w tym zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim	6	100	100

Pytania badawcze

interpretacja wyników

- Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR przebiegała zgodnie z planem i można ją uznać za zadowalającą?
- W jakim stopniu jakość składanych projektów wybieranych we wszystkich obszarach tematycznych wpływa na osiągnięcie wskaźników w zaplanowanym czasie?
- W jakim stopniu stosowane kryteria wyboru projektów spełniają swoją rolę?
- W jakim stopniu wybierane projekty realizowane w ramach LSR przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR i w jakim stopniu przyczyniają się do odpowiadania na potrzeby społeczności z obszaru LGD?
- Czy przyjęty system wskaźników dostarcza wszystkie potrzebne informacje niezbędne do określenia skuteczności interwencyjnej strategii?
- Czy procedury naboru wyboru i realizacji projektów są przyjazne dla beneficjentów?
- Jaka jest skuteczność działania biura LGD (działań animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
- Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD, by skuteczniej realizować cele LSR?
- Inne zagadnienia związane z procesem realizacji LSR.

Ewaluacja wykazała, że nie występują czynniki mogące negatywnie wpłynąć na przebieg realizacji LSR

Brak czynników stanowiących bezpośrednie zagrożenie dla osiągnięcia założonych rezultatów i wartości wskaźników docelowych

Realizacja założonego budżetu dotyczącego finansowania operacji związanych z osiągnięciem celów ogólnych w okresie 2016-2021 wyniosła 77,07%.

W trakcie badań sygnalizowano, iż pod kątem rozwoju przedsiębiorczości skala realnego oddziaływania jest mało widoczna – nie wpłynęło to znacząco na rozwój przedsiębiorczości biorąc pod uwagę cały obszar jaki obejmują działania

Odnotowano istotną pomoc dla osób z grup defaworyzowanych – znacząca liczba osób bezrobotnych złożyła wnioski i udało im się otworzyć własne działalności

Jako bariery utrudniające osiągnięcie pożądanego poziomu efektywności wskazano zewnętrzne: komunikacja i praktyka kooperacji z instytucjami biorącymi udział we wdrażaniu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, długi okres weryfikacji wniosków oraz wewnętrzne m.in. ograniczone zasoby kadrowe.

WNIOSKI i REKOMENDACJE

Osiągnięto wartości docelowe dla wskaźników oddziaływania dla pierwszego celu ogólnego, natomiast wskaźniki dla drugiego celu ogólnego na dzień badania nie osiągnęły wartości zakładanych, natomiast są one na poziomie ponad 80%. Na podstawie oszacowania można uznać, że osiągnięty został docelowy poziom wskaźnika oddziaływania dla trzeciego celu ogólnego.

Wyraźnie największym problemem jest niski poziom realizacji wskaźników dotyczących powstawania nowych i utrzymywania istniejących miejsc pracy oraz powstawania nowych i rozwoju istniejących przedsiębiorstw. Tu widać, że poziomy realizacji są bardzo niskie, a realizacja tych wskaźników nie zależy jedynie od LGD, ale też od wielu czynników zewnętrznych.

Podobny problem może wystąpić w przypadku przedsięwzięcia 2.1.2, które dotyczy rozbudowy infrastruktury. Nawet w oparciu o rozpoczęte, ale jeszcze nie zakończone działania, wskaźnik realizacji jest poniżej 70%.

Odnotowano niski poziom realizacji planu finansowego dotyczącego środków faktycznie wypłaconych. Może to wynikać z tego, że część działań ma dopiero podpisane umowy, ale nie doszło jeszcze do ich finansowania, lub część z wybranych działań nie została faktycznie zrealizowana.

Największa liczba wniosków złożonych oraz wybranych do finansowania to wnioski, które składane były w naborach poświęconych finansowaniu działań związanych z tworzeniem miejsc pracy, powstawaniem nowych i rozwijaniem istniejących podmiotów gospodarczych. Wskazuje to na trafnie zdiagnozowany problem w ramach LSR.

Należy dokonać uproszczenia procedur związanych z komunikacją i wymianą informacji z Urzędem Marszałkowskim. Szczególnie istotne jest budowanie relacji na partnerskim poziomie pomiędzy instytucjami i ich reprezentantami.

Konieczne jest zwiększenie działań edukacyjnych związanych z promowaniem rozwoju przedsiębiorczości na obszarze LGD. Należy rozważyć możliwość wcześniejszego informowania potencjalnych beneficjentów o terminach naborów. Należy również zweryfikować kartę oceny projektów pod kątem trudności spełnienia niektórych wymogów.

Rekomenduje się w możliwym zakresie poszerzenie działań związanych z interwencją infrastrukturalną, która jest bardzo dobrze oceniana i charakteryzuje się dużą efektywnością.

Zaleca się prowadzenie częstszych szkoleń edukacyjnych przygotowujących do prawidłowej realizacji projektów w ramach poszczególnych funduszy. Szkolenia powinny mieć charakter warsztatowy.

Rekomenduje się podjęcie szerszej współpracy i dialogu z instytucjami zaangażowanymi we wdrażanie LSR. Badanie ewaluacyjne wprost dowiodło, że zasadnicza większość problemów związanych z funkcjonowaniem LGD ma charakter zewnętrzny i wymaga podejmowania działań na rzecz zwiększenia konsultacji zewnętrznych dla mieszkańców w celu zrozumienia mechanizmów funkcjonowania LGD.

Dziękujemy za uwagę

Pełny raport z badania ewaluacyjnego wdrażania LSR w latach
2016 - 2021 jest dostępny na naszej stronie internetowej

promenadas12.pl
w zakładce "wdrażanie LSR"

